

Dúdolni kezdett, ugyanazt a dalt, amelyet otthon szokott borotválkozás közben énekelni. Vidám, harsogó muzsika volt, katonazenére emlékeztető, de mégis áhítatosabb, hallelujásabb és lelkesebb. A szöveget régen elfeledte, így hát arra kényszerült, hogy maga faragja meg a verset, mely az évek folyamán állandóan módosult, kedve és hangulata szerint. „Pajkos Klára nekivág a világnak” – így kezdődött a dal, és az volt a magva, hogy Klára bűnbe esett – e bűn homályba vész, s Kristóf sosem tudta pontosan, lopott-e vagy paráználkodott Klára –, és szégyenében az erdőbe bújik. Itt fúrjék és cinkék kedveskednek neki, s végül egy csodálatos rigó elvezeti a boldogság forrásához. „Ember többé nem látta, sosem látta Klárát” – így végződött a nóta, s Kristóf odaadón, teli tüdővel fújta. Igaz, hogy a dallam bő volt, a szavak zötyögtek a melódiában, és „Klára” helyett mindig „Kalárát” kellett énekelnie, de ezt már megszokta Kristóf. Kétszer is elénekelte, aztán csöngetett és megmosta arcát. Nagyokat prüszkolt a törülközőbe, mikor Albecker belépett. Kék munkakötény volt rajta, kifakult, zöld ing, ormótlan szandál. Szemrehányó vigyorgással nézte Kristóf. – „Fölébredt már?” – kérdezte gúnyosan. – „Albecker, maga mindent észrevesz. Pompás megfigyelő maga!” – „Jó, jó – morgott Albecker –, nemsokára dél lesz. Fritz kétszer is itt volt, kopogott, de az ajtó belülről volt bezárva. Benedek úr is kereste. Baj lesz” – fűzte hozzá baljós mosollyal, miközben csúf arca még csúfabb fintorra torzult. – „Sose bánja – vigasztalta jólelkűen. – Utazom. Érti? Meggyógyultam, csomagolok, hazamegyek!”

Albecker összecsapta a kezét. – „Meglóg? Nagyszerű fiú maga! És hogyan képzeled ezt? Hogy Fritz kikíséri a vonathoz? Vesz az útra virágot meg gyümölcsöt? Így gondolja?” Röhögött. Kristóf bosszús lett. – „Sose aggódjék miattam. Nem lelki vigaszért hívtam ide. Valami jó, erős ital kell. Érti?” – „Hogyne érteném. Ital kell. De azt hiszem, egy kis morfiomos szirup is megteszi. Vagy talán szeszt parancsol? Pálinkát? Nem tudja, hogy a betegeknek tilos izgató italokat inni?” – „Szerencsétlen – förmedt rá Kristóf. – Nem tudja, hogy nem vagyok elmebajos? Nem tudja? Én úgy kísételek innen ma este, mint a parancsolat. Hozzon konyakot.” De Albecker nem mozdult, csak röhögött, ahogy szokott, hangtalan imbolygással. Kezeit térdéhez csapkodta, úgy mulatott ezen a habókos ötleten, hogy Kristóf reggel pálinkát akar, és este elutazik. – „Nahát – kajánkodott –, ilyent még nem is hallottam. Pálinkát!” Nagyszerűen mulatott. Kristóf a zsebébe nyúlt, és Albecker markába nyomta a pénzt. „Igen – ismételte nyomatékkal. – Pálinkát. De gyorsan.” Albecker megnézte a pénzt. – „Az más – dűnyögte elgyöngyülve. – Mit hozzak?” – „Konyakot. És küldje ide Benedek urat.” Albecker eltűnt, és Kristóf fölvette kabátját. Eltette pénzét és iratait, aztán az ablakhoz lépett. Odakinn forrón sütött a nap; elszabadult hévvel, mintha nem is áprilist, hanem legalább júniust írának; kinyitotta az ablakszárnyakat, és áthajolt. Az északi égbolton, a hegyek lánc fölött sötét gomolyfelhők gyülekeztek, fenyegető súllyal, mint portyázó horda füstös csapata, mely minden pillanatban kész lerohanni a hegyről, hogy földülje a völgyet. „Baj lesz” – gondolta mogorván, jóllehet nyilvánvaló volt, hogy csak zivatar lesz, semmi más. De az idegesítő érzés nem múlt, sőt erősödött akkor, mikor megfordult és végignézett az éjszaka fölforgatott szobán. Helena régen elment már. Kristóf bizonyára aludt, mikor Helena sértett önértetével, durcásan és lábujjhegyen kilopakodott a folyosóra; de a szoba nem Helena távolléte miatt látszott ilyen hangsúlyozottan üresnek, hiszen Helenát Kristóf már régen elfeledte, kivetette magából, mint víz a hullát. A szoba üres volt, kifosztott pincék módján kongott, mert Kristóf is félig-meddig eltávozott már. Egész testével belefeszült az indulásba, s csak a valóság gyöngye szálaival tapadt ide, mint az ökörmál, melyet rossz sorsa egy levél fonákjára vetett, s most libeg-lobog a szélben, egyre jobban elszakadva és egyre jobban távolodva. Kristóf csak a látszat kedvéért tett-vett a szobában; valójában már régen elhagyta, és hazatért Zsófiához, gyógyultan és boldogan.

Kopogtak. Belépett az őrnagy, tündöklő paszományokkal, vadonatúj kitüntetésekkel, nyomában Benedek, legvégül izgalomra gyúltan Albecker. Éppen becsukta az ajtót, amikor Bernadotte is besompolygott, csapzott hajjal, gyűrt vonásokkal, mintha tivornyázott volna éjszaka, s most az utóbaj keserveit nyögné. A szoba egyszeriben megtelt velük, belezsúfolták testüket, mosolyukat, reggeli jókívánásaikat és jellemüket. Előbb még elhagyott tárnára hasonlított a szoba, most hirtelen zsúfolt bálteremre. Az öt ember sorsa és élete a levegőben kavargott, s a szoba egyszerre megtelt füsttel, beszéddel, pálinkaszaggal és izgalommal. Albecker köténye alól üveget húzott elő, zsebéből négy poharat, és kincsét az asztalra rakva, töltött. Kristóf még szájmosó poharát is elővette, hogy mindenkinek jusson az italból. Bernadotte nyugtalan arccal szimatolt. – „Furcsa szag van itt. Nem látta Helenát?” – „Nem én – felelte Kristóf. – Mostanig aludtam. Töltsön magának is, Albecker.” – „Megárt nekem. És Fritz azonnal megerzi a lehetetemen” – szabadkozott Albecker, de azért megtöltötte a poharát. Itak. – „Tyúha – csettintett Benedek – mindjárt más.” Az őrnagy helyeslően bólintott – „Igazad van. Ez a legjobb hogyishívják, amit az intézetben ittam. Mennyi van belőle?” – „Még egy üveggel” – vigyorgott Albecker, és töltött. Bernadotte rosszkedvűen tette le a poharat. – „Nekem se szabad innom. Ez csorbát ejt méltóságomon. Mi vagyok én? Részeges korcsmatöltelék? Nem, kérem, én nagy híru hegedűművész vagyok, pontosabban egy hegedűművész kísértete. Ki látott már kísértetet inni?” – kérdezte kihívóan. – „Én már láttam – nyugtatta Benedek. – A hét esztendő, amit a középkorban töltöttem, megtanított, hogy tiszteljem a kísérteteket és a nemes borokat. Sokat beszélgettem egy francia abbé szellemével, aki...” – „De kérem – szolt közbe ingerülten Bernadotte –, én nem vagyok ama francia abbé szelleme. Én egy szerencsétlen fráter vagyok.” – „Ugyan...” – ellenkezett az őrnagy; Albecker kinyitotta a második palackot és így szolt: „Nem innának az urak?” – „Igyék maga is, Albecker” – kínálta Kristóf. Albecker azonban húzódozott. – „Nekem megárt” – sóhajtott, és fenéig ürítette poharát. Szeme kidülledt, lefityedt a szája, de ettől egyáltalán nem lett szebb. – „Az élet, uraim” – kezdte Kristóf, de Bernadotte már az első szónál sírva fakadt. Inkább nem folytatta tovább. Arcuk beleirosodott, nyugtalanul izegtek-mozogtak a hevenyészve összetolt szeméken, Bernadotte az ablakhoz lépett, és zokogva kiköpött a kertbe. Indokolatlan izgalom hatalmába kerültek, izgágán nézték egymást, mintha ellenségek volnának. „Fritz odakünn sétál a kertben” – jelentette Bernadotte, s az őrnagy fogai közt sziszegte, kipirult arccal: „Halál reá.” Aztán kiitta poharából a maradékot. Albecker körben járt és töltött, Kristóf kinézett az ablakon. A kopár fákat vadul rázta a szél, eltűnt a nap, és egyre közelebb görgögték a fellegek. „Zivatar lesz” – vélekedett az őrnagy, de ügyet se vetettek reá. Kicsit részegesek voltak. – Uraim, barátaim, hívtársaim a forradalomban – kezdte ünnepélyes beszédét Benedek. Fölállt és magasra emelte a poharát. – Ellenségeink megerősödtek, de a mi óránk egyre közelebb! Sajnálattal kell bejelentenem, hogy kedves bajtársunkat, a bátor, meg nem alkuvó Szilaveckit tegnap este átvitték a zárt osztályra. Ki tette ezt, kérdik önök? Fritz tette. És hogy miért? Oktalanul, biztosíthatom önöket, teljesen oktanul. Igaz, mindnyájunknak feltűnt, hogy Szilavecki az utóbbi napokban imbolyogva járkált, minden tárgyban megkapaszkodott, több ízben hányt, és derekán parafából készült úszóövet hordott; de aki nem sajnálta a fáradságot, s ennek oka iránt érdeklődött, annak Szilavecki készséggel adott magyarázatot. „Az a nagy hajó, melyen lakunk – úgymond Szilavecki –, a hajó léket kapott. Viharba jutott és süllyedni kezd.” Ez Szilavecki meggyőződése volt. Kérem önöket, van-e ebben valami tébolyodott, valami zavaros? Feleljenek, uraim!

Bernadotte zokogva hajolt előre. – „Semmi a világon” – nyöszörögte. Az őrnagy undorral nézte a vacogó kísértetet. – „Szilavecki a barátom volt, ugyebár, a legízesebb ember, önök értenek engem, uraim...” – „Hogyne – helyeselt Benedek. – Éppen erről van szó. Egyetérték az őrnagy úr kemény és határozott szavaival. Cselekednünk kell. A pipogya megalkuvás ideje lejárt. Megszökünk, uraim, a világba, hogy megvívjuk a harcot az emberek ostobaságával, a csökönyös babonákkal, a képzelet hiányával, a szolgasággal és a szegénységgel. Ha eljön a perc, legyünk felkészülve. Kinyitjuk a kaput és elindulunk. Nem tagadom, kevesen vagyunk, s milliók megrögzött butasága ellen harcolunk. De ha szerteszóródunk a világban, és megőrizzük függetlenségünket, szaporábbak leszünk, mint a baktériumok. Ne feledjék el soha, barátaim: mi a szellem szabadcsapata vagyunk, a mi maroknyi csoportunk a humanizmus utolsó menedéke. Persze egy új, harcos humanizmusé, mely nem riad vissza az erőszaktól, a vesztegetéstől, a rágalmazástól és a rombolástól. A perc közeledik. Vigyázzunk, hogy ne találjon készületlenül bennünket!”

Tapsoltak. Benedek hajlongott és megköszönte az ünneplést, aztán megitta a konyakot és leült. Bernadotte még mindig sírt, az őrnagy komoran nézte az üres üvegeket, Albekker tiszteletudán állt az ajtó mellett, és serényen ivott. „Gyötör a szomjúság” – panszkodott az őrnagy. Várákozva pislogtak. „Albekker!” – „Mit kérem?” – kérdezte riadtan az ápoló. – „Konyakot.” – „Konyakot? – csodálkozott Albekker, mintha ezt a szót nagyon régen hallotta volna, még gyermekkorában a dajkájától, s már azt se tudja, mit jelent. – „Mi a kő? Konyakot?” Kristóf a zsebébe nyúlt, és kiszámolta a pénzt az asztalra. Albekker tüstént értelmesebb lett. Szégyenkezve szedte föl a pénzt, és az ajtó felé indult. „Családos ember vagyok, kérem” – szólt bánatosan, és becsukta az ajtót maga után. Az őrnagy kiegyenesedett. „Erről eszembe jut, amikor főhadnagy koromban, Ypern körül bekerítettek a franciák...” – „Miről jut ez az eszébe? – érdeklődött Bernadotte. Az őrnagy kurtán pillantott rá. – „Erről! – szólt egyszerűen. – Harmadmagammal, két tűzérőnkéntessel jártam, és bekerített egy húsz főből álló francia járőr, mely ott csatangolt a front mögött. Magam se tudom, hogy történt, egyszerre csak lelőtték mellettem a fiúkat, s mire fölocsúdtam, már körülvettek. Tizenhét vagy húszan lehettek, én egyedül voltam. Jobbra néztem: hárman álltak ott, szuronyt szegezve. Balra is, elől is, hátul is. Körülvettek. Nem volt menekülés. Rettenetes volt.” Elhallgatott, és megsemmisítő pillantással sújtotta Bernadotte-ot. Kristóf szorongva nézett rá. – „És aztán? Aztán megadta magát?” – „Dehogys – felelte szomorúan az őrnagy. – Aztán felkoncoltak.” Bernadotte megjegyezte: – „Nagyon különös.” – „Micsoda különös?” – érdekenykedett az őrnagy. Bernadotte reménytelenül sóhajtott. – „A történet különös. De az élet is az. Minden.” Benedek félt, hogy a kísértet újra sírva fakad. – „Nyugalom, Bernadotte. Szedje össze magát” – tanácsolta kedvesen. Nem szenvedhette a síró szellemeket. Az őrnagy az asztal alatt sarkantyúit pengette, halántékán lüktettek az erek. Az őrnagy pompás katona volt, de nagyon rossz ivó; szeme máris annyira kidüledt, hogy Kristóf attól tartott, be se tudja csukni. „Tán énekelnék valamit” – vélte Kristóf. Kopogtak.

Albekker jött, köténye alatt újabb üvegekkel. – „Egy hölgy van itt” – szólt idegesen. – „Miféle hölgy?” – „Mrs. Tavistock. Kapu úrral szeretne beszélni.” Kristóf felállt. – „Bocsássa be a hölgyet” – mondta és elébe ment. Óvatosan nyílt az ajtó, bejött Mrs. Tavistock és nyomában – meglepetésszerűen – Mrs. Galloway kullogott. A férfiak felálltak, és köszöntötték a belépőket. Az őrnagy fejéhez kapott. – „Jaj – kiáltotta –, részeg vagyok!” Benedek vállára tette a kezét és csitította. „Nyugalom. Egy pillanatilag én is azt hittem magamról. De most már látom: ketten vannak a hölgyek.” Az őrnagy leült, de gyanúsán fújtatott. Albekker töltött, zsebéből újabb poharakat vett elő, és megkínálta a hölgyeket. Csak Mrs. Galloway fogadta el. – „Én sosem iszom” – mondta elutasítón Mrs. Tavistock, és fordulatot szóképpel fűzte hozzá: – Az alkohol a bűnök hajléka és az emberi gyalázatosságának tanyája.” Most is keményített állógallériját viselte, apró feje bizonytalanul billegett rajta. A századforduló szüfrazsetjeihez hasonlított, meg egy háborús betegápoló nővérhez; ha sokáig nézte az ember, ocsmány disznóságok jutottak eszébe, talán azért, mert Mrs. Tavistock lényé homlokegyenest ellenkezett a maszas gondolatokkal. De törekvése az erényre ugyanolyan szívós volt, mint például egy kéjenc következetes elvetemedettsége; Mrs. Tavistock épp olyan erővel üldözte a bűnt, mint amilyenel a kéjenc fölkeresi és élvezi. Ez az analógia túlságosan szembeszökő volt. Most azonban inkább szánalmat keltett, mint buja gondolatokat. Vonásai irtózatot árultak el, alakja kivetkőzött szokásos merevségéből. Mrs. Tavistock izgatott és kétségbeesett volt.

– Történt valami? – kérdezte Benedek, és fölemelte a poharát. Ittak. Bernadotte csuklott. Bánatát, mint egy sötét, pelyhes csapadékot, föloldotta az ital; már nem sírt, inkább esztelen csínyeken törte a fejét. – „Igen – lehelte Mrs. Tavistock. – Bűnt követtem el.” Albekker eltátotta száját, és hirtelen letette a poharát. Kristóf fölállt, az őrnagy összecsapta bokáját, és ijedten várt. – „Mi történt hát?” – ismételte Benedek. Mrs. Tavistock Kristófra nézett. – „Jöttünk föl a lépcsőn – kezdte idegesen. – Mrs. Gallowayt kísértem a szobájába, mert egy könyvet kértem tőle. Mentünk, némán mentünk. Szembejött Fritz. Ó – zokogta –, mily bűnt követtem el!” – „Mindannyian bűnösök vagyunk, asszonyom” – vizsgáltta Bernadotte kezetesen. – „Mi történt?” – kíváncsiskodott az őrnagy. Mrs. Tavistock összeszedte magát. – „Elöl ment Mrs. Galloway, nyomában én. Fritz szembejött, s már mesziről köszönt. Jó reggelt, mondta Fritz, jó reggelt kívánt Mrs. Galloway, jó reggelt kívántam én. Elhaladtunk egymás mellett. Mikor mellém ért, Fritz elmosolyodott, és kedvesen mondta: Zivatar lesz. Ezt mondta. Nekem – nem tudom, miért – fejembe szállt a vér. Megfordultam, s mikor már két lépcsővel alattam járt, belerúgtam. Fritz lezuhant.” – „Nagyszerű – rikoltott az őrnagy –, igazán pompás. Fogadja elismerésemet, asszonyom.” Mrs. Tavistock nem törődött vele. – „Egyenletesen gurult lefelé, szóltanul puffogott a lépcsők fokán, mint aki beletörődött a dologba, és belátja, hogy ez így van rendjén. Odalent azonban ordítani kezdett, úgy látszik, megütötte magát. A földszinti szobákból kiszaladt egy ápolónő és egy szobalány. Fölszedték Fritzet, csupa piszok volt rajta a fehér köpeny. Rettenően piszkos volt – mondotta sírva –, és hangosan ordított, mikor elvitték.” – „Hová vitték?” – kérdezte Bernadotte. – „Mit tudom én” – zokogta a hölgy, és erőltlenül hullott egy székbe. Zavart csönd támadt, nem hallatszott más, csak Mrs. Tavistock szipakolása és a távoli dörgés, a zivatar első intése. Kristóf megtöltötte az utolsó tiszta poharat, és Mrs. Tavistockhoz lépett. – „Igyék, asszonyom. Egy kis erőt...” – „De nem! – kiáltotta rá Bernadotte. – Ne kísértse! Az alkohol a bűnök hajléka!” Kristóf visszaült és ivott. A többiek követték példáját. – „De hát miért sír most, asszonyom – kérdezte Benedek. – Azért, mert Fritzet lerúgta a lépcsőn?” – „Dehogy – biggyesztett torzképén Mrs. Tavistock. – Azért sírok, mert nem tudom, miért rúgtam bele. Hát örült vagyok én?” Kristóf egy ideig csodálkozott ezen, de aztán megértette a dolgot. Mrs. Tavistock ama kevesek közé tartozott, akik a légynek sem ártottak. Csupa ártatlanság, jóság, szerénység. Csodálhatni-e, hogy az ilyen ember nem érez lelki-furdalást? Aki mindig egyenesen járt, mindig és mindenkihez jó volt – nem botolhatik-e meg csak egyszer? Nincs-e joga a jóság fullasztó tengerében egy csipetnyi bűnre, ha másért nem, hát az egyensúly kedvéért? Ezekre a kérdésekre nyilván igennel válaszolt az asszony; Kristóf nem is kárhoztatta ezért. A nagyon erkölcsös és nagyon jó emberek, ha bűnt követtek el, sokkal könnyebben felejtik el, mint a mindennapos bűnözők; „az isten fia se volt büntelen” – mondják, fellélegeznek, s többé nem gondolnak vele.

– „Már megint az a kínzó szomjúság” – sóhajtott az őrnagy, mintha ez is valami súlyos betegség volna, amit a háborúban szerzett; Albekker előlépett és töltött. – „Nem iszom” – hűződozott Mrs. Tavistock, holott nem is kínálta senki. De a célzást megértették. – „Igyék csak, asszonyom – mondta Benedek jóságos, behízogató hangján –, a konyak borból készül, a Megváltó véreből, ha hinnem szabad. Ezt nem szabad elutasítania. A konyak erősíti a lelket és a testet; ha öröm ér bennünket, megédesíti az örömet, ha bánat sújt, vigaszt nyújt, ájtatos és kedves vigaszt. Ne utasítsa vissza!” Gáláns mozdulattal nyújtotta a poharat, és Mrs. Tavistock egyhajtásra ürítette ki. Hirtelen mindenki beszélni kezdett, saját szavukat se hallották a zajban. Albekker is fecsegett, jóllehet magányosan állingált az ajtó

előtt, mintha őrizne valamit, talán mámorukat és felszabadulásukat. Hangosan magyarázott valamit, és meg is felelt rá rögtön, ingerkedő hangszíval. Az ég mind nagyobbakat dördült, mintha a zivatar már itt ólálkodna a ház előtt, megrezentette az ablakokat, és összekocantotta a poharakat. Mégis csak vakláрма volt. Odakinn még sütött a nap, gyérülő fényel bár, de áttörte a felhők rohanó előőrseit. „Hazudsz – mormogta megvetően Albekker. – Nem az a lényeg, hogy odaadta-e az élesztőt vagy sem...” Bernadotte idegesen figyelte az égzengést, és fahangon szólt: „Áprilisi zivatar.” – „Erről eszembe jut az a kalandom a keleti harctéren, mikor...” – így kezdte az őrnagy, de hangja elveszett a kavargásban. Csak Mrs. Galloway szava szárnyalt az egész orkeszter fölibe. – „Az este – rikácsolta izgatottan – levelet kaptam hazulról. O’Connor írt.” „Hihetetlen” – csapta össze tenyerét Benedek, és kétkedve ingatta fejét. Bernadotte Kristófhöz lépett, és fülébe súgta: – „Ki az a O’Connor?” – „Azt senki se tudja. Mrs. Galloway sem.” – „Biztos?” – „Biztos.” Mrs Galloway hangja: – „Azt írja, otthon befagyott a tó. Olyan hideg van.” – „Az lehetetlen – ellenkezett Bernadotte. – Olyan hideg nincs is.” – „Márpedig O’ Connor nem hazudik. Vannak hibái, kétségtelenül, hiszen ő is ember. De hazudni nem szokott. Amit O’Connor mond, azt éppen úgy elhiszem, mint amit magam láttam. De ez még semmi. Azt írja, hogy vigyázzak magamra, mert utóbbi időben veszélybe kerültem.” – „Ez se igaz” – makacszkodott Bernadotte, inkább megszokásból, mint meggyőződésből. Bernadotte ugyanis mindig ellenkezett, ezért kevesen szerették az intézetben, s hacsak lehetett, kerültek a társaságát. Ráadásul lépten-nyomon hangsúlyozta, hogy nem hús-vér ember, hanem kísértet, akinek megkülönböztetett bánásmód dukál; ez meg az orvosoknak szűrt szemet, és Fritz ismételtlen megfenyegette, hogy kiteszi a szűrét. De Helena pontosan fizette Bernadotte számláit, vonakodás nélkül adta meg a bezúzott tükrök, megperzselt függönyök árát, és végeredményben senki se szólhatott ellene. Weiman, aki hosszasan foglalkozott Bernadotte-tal, s nagyra volt e különös esettel, saját tekintélye súlyával bizonyította, hogy Bernadotte nem szélhámos, hanem valódi kísértet, kitűnő zenész, és azonos ama belga származású Bernadotte-tal, aki ez idő szerint hangversenykörúton van Közép-Amerikában. Ez aztán Fritzet is elhallgattatta, mert a fiatal és törtető ideggyógyász nem tagadta, hogy fél Bernadotte-tól, és nem tud bánni kísértetekkel. Igaz, hogy emberekkel se tudott.

– „Hazugság – ellenkezett Bernadotte, és részegen nézett maga elé. – Itt az intézetben mindnyájan biztonságban vagyunk. O’Connor nem ért ehhez.” Ez több volt a soknál. Mrs. Galloway haragra lobbant. – „O’Connor! Még hogy ő? Hallatlan! Értették, uraim? Őrnagy úr, hallotta? Tudják meg, uraim, O’Connor nemcsak kerékpározni tud, hanem a revolvert és a tört is kitűnően kezeli. Értette?” Benedek közbelépett. – „Tudjuk, asszonyom – dorombolta a fülébe. – Nézzen körül e szerény körben. Kit lát itt, asszonyom? Biztosíthatom, O’Connor híveit látja, csupa derék fickót, és egyikből sem hiányzik a tisztelet. Úrítom a poharat a kitűnő O’Connor egészségére!” Éljeneztek és ittak. Mrs. Galloway megenyhült. – „Nem vagyok elfogult – mondta szerényen. – Ismerem O’Connor hibáit is. Mifelénk szélteben-hosszában ismeretes O’Connor érthetetlen vonzódása, mely serdületlen leánykák közé hajítja őt, aki különben erkölcsében töretlen és kemény. Ez kétségtelenül O’Connor gyengéje. Ha meglát ilyen leánykát az úton, leszáll kerékpárjáról, és udvarolni kezd. Nem nézi, tízéves a leány vagy tizenöt, szeme elhomályosodik, agyát elborítja a vér. Ilyenkor jobb elkerülni O’Connort. De biztosítom önöket, hogy e leánykák nem olyan ártatlanok, mint hinnők. Ezek a leánykák többnyire erkölcstelének, és hajlanak a cédaságra. Ez így van!” Mrs. Tavistock eltakarta arcát. – „Ó – lihegte –, hogy fáj ezt hallanom!” Az őrnagynak eszébe jutott valami. – „Én ismertem egy ilyen izét – kezdte zavartan –, Galíciában...” Bernadotte megállt, és dühösen szakította félbe. – „Elég – rivallta –, hagyjuk ezt. Hagyjuk most Galíciát!” – „Mit?” – kérdezte az őrnagy. – „Galíciát!” – ismételte Bernadotte, és rácsapott az asztalra. Az őrnagy meghunyászkodott, nyakát gallérjába húzta és hallgatott. Albekker már berekedt a hosszú vitakozástól. – „Béküljünk ki – ajánlotta magának. – Pompás – felelte –, énekeljünk valamit?” Bólintott, hátát az ajtónak vetette, és énekelni kezdett. A kibékülés öröme önmagának akart tercelni; hangosan, szomorúan vonított, mint az öreg, szerelmes kutyák. A társaság feloszlóban volt. A mámor körülvette őket, mint valami gyűrű; elfeledték a társas lét szabályait, nem törődtek egymással, és visszahullottak a prehistorikus élet nyers ősi magányába. Aki beszélt, csak önmagához szólt, mert ki-ki a saját sorsába burkolózott, mint egy vizes lepedőbe, mely nem ereszi át a hangot és a külső ingereket. Benedek volt az egyedüli, akit a részegség nem kerített hatalmába, és néha-néha, egy világos percében Bernadotte is kikászálódott a mámor boldogságából. De a többiek vastag szigetelőréteggel különültek el a külvilág feszültségétől; Mrs. Tavistock Kristóf ágya előtt térdelt és imádkozott. Albekker énekelte, Mrs. Galloway aludt, az őrnagy mereven ült, s nyilván arra a távoli, boldog pillanatra gondolt, amikor majd ezredes lesz belőle. Kristóf az ablakhoz húzta székét, behunyta a szemét, s otthon időzött, Zsófiánál. Két kezével fogta a kezét, és gyöngéden beszélt hozzá, olyan halkán és lágyan, ahogyan haldoklóhoz szoktak vagy olyanhoz, aki hosszú és veszedelmes utazásra indul. „Okos légy – mondta neki. – Mindent, ami volt, el kell felejteni. Rosszul csináltunk valamit, egy téglá mozog az életünkben. Nem lehet kijavítani, szívem, az életben semmit se lehet kijavítani. Újra kell kezdeni mindent. Van kedved hozzá?” Zsófia bólintott, olyan bölcsen és megadóan, mint aki az élettől búcsúzik, vagy hosszú, veszedelmes utazásra indul. „Nem szabad töprengeni a dolgokon, kedves – folytatta Kristóf. – Az élet egyszerű és szép, ha megnyugszol benne, de bonyolult és iszonyatos, ha boncolgatni kezded. Jó okunk van rá, hogy elfogadjuk olyannak, amilyen; ne piszkáljuk föl a hamvadó parazsat. Melegedjünk mellette, és nyugodjunk meg az életben, mint egy könyörtelen ítéletben, legyünk szerények és alázatosak. Talán boldogok leszünk. Elhiszed?” Zsófia újra bólintott, és Kristóf elégedetten nézett körül.

Kategória: Örkenylátó

Denumire autor: Örkeny István

Látó Szépirodalmi Folyóirat